

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня

спеціальності 071 Облік і оподаткування

освітньо-професійної програми Облік і оподаткування

Силабус освітнього компонента ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 071 Облік і оподаткування, за освітньо-професійною програмою Облік і оподаткування

Розробник: Скорук О. В., доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОП Облік і оподаткування

доц. Анна САФАРОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування

протокол № 5 від 06 грудня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Ірина САДОВСЬКА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 071 Облік і оподаткування Облік і оподаткування (на базі молодшого спеціаліста) Перший (бакалаврський) рівень	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання – 2-ий
		Семестр – 4-ий
		Лекції – 24 год.
		Практичні – 30 год.
		Самостійна робота – 86 год.
		Консультації – 10 год.
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – [Скорук Олена Володимирівна](#)
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактна інформація: +38-050-514-00-89, Olena.Skoruk@vnu.edu.ua

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Освітній компонент Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності спрямований на формування фахових компетенцій щодо: вивчення та осмислення теоретичних і правових основ зовнішньоекономічної діяльності; базових категорій зовнішньоекономічної діяльності; методологічних аспектів організації бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій; особливостей оподаткування експортно-імпортних операцій.

2. Пререквізити. Постреквізити.

2.1. Пререквізити. Вивчення ОК базується на знаннях, уміннях і навичках, які здобувачі освіти отримали, вивчаючи такі ОК: Теорія і практика оподаткування суб'єктів економічної діяльності, Фінансовий облік I, Фінансовий облік II.

2.2. Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення ОК, будуть потрібні для вивчення ОК: Нормативне забезпечення обліку і оподаткування, Звітність підприємств, які вивчатимуться паралельно.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета ОК – оволодіння майбутніми фахівцями системою компетентностей у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Основними *завданнями* ОК є: розуміння сутності основних понять і категорій зовнішньоекономічної діяльності; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку; вивчення методів і технологій обліку найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами.

4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, які здобувач освіти набуде в результаті вивчення ОК.

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Результати навчання:

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності, облік валютних операцій						
Тема 1. Теоретичні і правові основи зовнішньоекономічної діяльності	12	2	2	8	–	Т, РС / 5
Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	13	2	2	8	1	Т, РС / 5
Тема 3. Облік операцій з іноземною валютою	13	2	2	8	1	Т, ПЗ / 5
Тема 4. Облік та оподаткування імпортних операцій	13	2	2	8	1	Т, ПЗ / 5
Тема 5. Облік та оподаткування експортних операцій	17	4	4	8	1	Т, ПЗ / 5
Підсумкова контрольна робота №1	2	–	2	–	–	ПКР / 25
Разом за модулем 1	70	12	14	40	4	50

Змістовий модуль 2. Облік зовнішньоекономічних операцій						
Тема 6. Облік бартерних (товарообмінних) зовнішньоекономічних операцій	12	2	2	7	1	Т, ПЗ / 5
Тема 7. Облік і оподаткування операцій з давальницькою сировиною	12	2	2	7	1	Т, ПЗ / 5
Тема 8. Облік і оподаткування операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	13	2	2	8	1	Т, ПЗ / 5
Тема 9. Облік кредитних (фінансових) операцій у зовнішньоекономічній діяльності	13	2	2	8	1	Т, ПЗ / 5
Тема 10 Особливості обліку і оподаткування інших зовнішньоекономічних операцій	15	2	4	8	1	Т, ПЗ / 2,5
Тема 11. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	13	2	2	8	1	Т, ПЗ / 2,5
Підсумкова контрольна робота №2	2	–	2	–	–	ПКР / 25
Разом за модулем 2	80	12	16	46	6	50
Всього годин / Балів	150	24	30	86	10	100

Форма контролю*: Т – тестування, ПЗ – виконання практичних завдань; РС – розгляд ситуаційних завдань; ПКР – підсумкова контрольна робота

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять; опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань); розв'язання практичних завдань; підготовку до усіх видів контролю.

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3xyVDTk>).

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення ОК при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання підсумкових контрольних робіт;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Під час проведення підсумкових контрольних робіт передбачене оцінювання результатів навчання, які здобувач набув після опанування навчального матеріалу змістового модуля. Передбачено 2 підсумкові контрольні роботи, які можуть проводитися у формі:

- письмового тестування та розв'язування практичних завдань;
- комп'ютерного тестування (з використанням платформи Moodle).

Підсумкові контрольні роботи можуть бути проведені в синхронному режимі (як аудиторна контрольна робота) або асинхронному режимі (наприклад, засобами платформи Moodle).

Викладач завчасно інформує здобувачів про терміни проведення, зміст та форму підсумкових контрольних робіт.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі українки (<https://bit.ly/3dquuuY>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітнього компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3QNPrNT>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт,

самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав види навчальної роботи, запропоновані викладачем. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Залік під час ліквідації академічної заборгованості викладач виставляє за результатами виконання завдань в письмовій формі (максимум 100 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань та 20 балів за розв'язання кожного з трьох практичних завдань).

Перелік теоретичних питань до заліку:

1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності.
2. Види й суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Ліцензування та квотування поставок у ЗЕД. Валютний контроль.
5. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного договору.
7. Особливості застосування правил ІНКОТЕРМС.
8. Прийоми відображення курсових різниць.
9. Позитивні і негативні курсові різниці.
10. Операції з купівлі-продажу валюти.
11. Особливості перерахунку операції в інвалюті в гривні в разі здійснення авансової оплати в інвалюті за товар.
12. Особливості перерахунку операції в інвалюті в гривні в разі отримання авансової оплати в інвалюті від покупця.
13. Загальні положення про імпорتنі операції.
14. Імпорт товарно-матеріальних цінностей.
15. Імпорт послуг.
16. Загальні положення про експортні операції.
17. Експорт товарно-матеріальних цінностей.
18. Експорт послуг.
19. Форми зустрічної торгівлі.
20. Загальні положення про зовнішньоекономічний бартер в Україні.
21. Митне оформлення бартерних операцій.
22. Облік бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
23. Оподаткування бартерних операцій.
24. Основні поняття операцій з давальницької сировини.
25. Документальне оформлення операцій із переробки давальницької сировини.
26. Особливості бухгалтерського обліку із переробки давальницької сировини.
27. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.

28. Контроль за проведенням операцій з давальницькою сировиною.
29. Порядок і умови здійснення інвестиційної діяльності.
30. Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.
31. Відображення фінансових інвестицій на підприємствах, створених за кордоном.
32. Види міжнародних кредитних угод.
33. Умови отримання кредиту від нерезидента.
34. Порядок отримання банківського кредиту.
35. Облік міжнародних кредитних операцій.
36. Облік та оподаткування лізингових операцій.
37. Облік службових відряджень за кордон.
38. Звітність підприємства та її види.
39. Митна декларація як основа для складання звітності підприємства.
40. Фінансова, податкова та статистична звітність щодо зовнішньоекономічної діяльності.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

1. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 439-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 01.11.2022).
2. Митний кодекс України від 13 бер. 2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 01.11.2022).
3. Податковий кодекс України від 02 груд. 2012 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 25.10.2022).
4. Витрати : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затв. наказом Міністерства фінансів України від 01 груд. 1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 05.10.2022).
5. Вплив змін валютних курсів : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21, затв. наказом Міністерства фінансів України від 10 серп. 2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text> (дата звернення: 08.10.2022).
6. Доходи : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовт. 1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
7. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1, затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лют. 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 15.10.2022).
8. Запаси : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 листоп. 1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 22.10.2022).
9. Подання фінансової звітності : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 10.11.2022).

10. Правила від 01.01.2020. Інкотермс 2020. Міжнародні правила торгових термінів. Міжнародна торгова палата. URL: <https://iccwbo.org> (дата звернення: 12.11.2022).
11. Про лізинг : Закон України від 16 лют. 1997 р. № 723/97-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_104800-98#Text (дата звернення: 01.12.2021).
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 01.11.2022).
13. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 02.11.2022).
14. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 29.11.2022).
15. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності : Закон України від 23 груд. 1998 р. № 351-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5061-17#Text> (дата звернення: 12.11.2022).
16. Про транзит вантажів : Закон України від 12 листоп. 2003 р. № 1297- IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text> (дата звернення: 24.11.2022).
17. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції від 06 вер. 2001 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text> (дата звернення: 29.11.2022).
18. Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В., Пархоменко В. М. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студ. вищих навч. закл. / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. 2-е вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2011. 544 с.
19. Волкова І. А., Реслер М. В., Калініна О. Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр уч. л-ри, 2011. 304 с.
20. Кулинич М. Б., Сафарова А. Т. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студ. усіх форм навч. Луцьк : Вежа-друк. 2017. 362 с.
21. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. ; за заг. ред. С. О. Кузнецова. Харків : В-во Іванченко І. С., 2019. 221 с.
22. Облік зовнішньоекономічної діяльності : підруч. / Рудницький В. С., Бачинський В. І., Хомедюк В. О., Боровик О. М. Львів : Магнолія 2006, 2015. 280 с.
23. Ткачук І. М. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Луцьк : ЛНТУ, 2017. 308 с.